

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Quid modestia & quæ eius species.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

rem, cui voluptati est scruia. Sicut enim immanes belluæ dilaniant homines, & ea re delectantur, nullam iustitiæ aut rationis speciem attendentes, sed solam voluptatem pascunt: ita qui non vindictæ causâ (quæ aliquam iustitiæ imaginem præfert) cruciatus inferunt, sed quia tormentis & sanguine humano delectantur, merito dicuntur *feri & scruia*, utpote belluis quàm hominibus affectu & truculentia morum similiores. tales se præstant quidam hæretici in Catholicos, præsertim Sacerdotes, inuitatis supplicii eos afficientes, non ut puniant aut vindicent aliquam iniuriam, (quæ enim iniuria est, antiquam religionem toto orbe diffusam, & tot sæculis florentem colere?) sed ut animum tormentis & sanguine eorum expleant. Latronum scruia, qui propter compendium homines torquent & occidunt, magis ad feritatem quàm ad crudelitatem referenda est: quia non vindictæ aut punitionis causâ faciunt, sed sui commodi, sicuti immanes feræ, quæ ob partum occidunt.

44
Nimia lenitas.

Alterum extremum clementiæ oppositum est *nimia lenitas*. Hæc inconsultè poenam mitigat, vel omnino remittit, etiam cum bonum delinquentis, & exemplum aliorum aliud requirit: vitium non minus Reipublicæ perniciosum quàm crudelitas. Inde enim criminosi, & turbatores pacis publicæ inualefcunt. vulgò tamen *clementia* vocatur, cum potius crudelitas sit in Reipub. quàm clementia in priuatos. Prouenit hoc vitium ex nimia alieni mali compassione; cum fortuna & calamitas quam patitur, non causâ spectatur. hanc Seneca vocat *miseriordiam*, nomine non satis in eum sensum, præterquam apud Stoicos, vsitato. potest etiam provenire ex nature quadam lenitudine & stupore, culpæ magnitudinem non percipiente; de quo supra dubit. 4. denique ex amore alicuius commodi vel timore incommodi. ut cum Iudex muneribus corruptus, vel metu officij amittendi impulsus fontibus parcit, quamuis hic non tam sit vitium nimie lenitatis, quàm auaritiæ vel ambitionis.

DVBITATIO VI.

Quid modestia, & quæ eius species.

D. Thomas quest. 160.

45
Modestia.

Modestus vocari solet, qui intra modum & limites sui status, ingenij, & fortunæ se continet, suo modulo contentus. Vnde *modestia* est virtus qua quis hanc mediocritatem, in se amat & præstat, motus suos internos & externos, & omnem rerum suarum apparatus intra mensuram sibi congruam coercens. Hinc patet, modestiam esse affinem & annexam temperantiæ. Sicut enim temperantiæ moderationem adhibet in ijs, in quibus difficillimum est adhibere, nimirum in delectationibus tactus: ita modestia in alijs quibusdam modum ponit, ubi id minus quidem est difficile, tamen ad rectè præstandum opus est virtute. D. Thomas huius virtutis quatuor statuit species, *humilitatem, studiositatem, modestiam motuum exteriorum, & modestiam externi apparatus*. Moderatis enim delectationibus carnis per *temperantiam*, & impetu iræ per *mansuetudinem*; quatuor supererant, quæ potissimum moderatione

quadam, & intra certos limites restrictione egere videbantur. inter quæ Primum est, motus animi ad excellam, ad quem coercendum est *humilitas*. Secundum, Nimium desiderium cognitionis, præsertim curiosæ: hos refranat *studiositas*. Tertium, Motus & gestus externi corporis: hos componit *modestia morum*. Quartum, Externus cultus & apparatus in vestibus, conuiujs, suppellectili: hunc moderatur alia quædam modestiæ species, quæ *modestia cultus* dici potest.

DVBITATIO VII.

Quid sit humilitas, & quod eius officium.

D. Thomas quest. 161.

Humilitas ab humo dicitur, quia per illam ad ima, & veluti ad humum vsque deprimitur. Dupliciter autem id fieri potest, 46
Humilitas duplex.

Primo, Si contra voluntatem ab alio depressus sit; & hoc modo humilitas est poena: sicque dictum est, *Omnis qui se exaltat humiliabitur*.

Secundo, Si quis sua sponte ex consideratione suorum defectuum se deprimat; & hoc modo est virtus; quæ variis modis definiti potest. D. Thom. art. 1. ad 1. *Humilitas*, inquit, *est virtus, qua quis defectum suum considerans, se in infimis secundum vis definitum suum continet*. Idem ad 2. *Est laudabilis sui uis ad ima deieccio*. Ioannes Rusbrochius lib. de Præcipuis virt. cap. 1. *Humilitas est animi demissio, id est, interna quadam & profunda cordis & animi coram celsissima Dei maiestate inclinatio & submissio*. Apustilimè D. Bernardus lib. de Gradibus humilitatis, in principio: *Humilitas est virtus, qua quis verissima sui cognitione sibi ipsi vilescit*.

Ex quibus patet, humilitatem supponere cognitionem sui, id est, suæ imperfectionis, sui que defectus. Hæc *sui cognitio* comparatur, dum quis se coram Deo & Angelis constituit, considerat qualis sit tum animo, tum corpore: quàm ignorans, quàm ad malum pronus, ad bonum lentus & infirmus, quàm rebus infimis addictus, quàm leuis & instabilis: quantis peccatis obnoxius, quantis miseris subiectus, quàm in Deum ingratus: præterea se ex se nihil boni habere, nihil posse, nihil esse: sua omnia assidue à diuina bonitate pendere, sicut imago in speculo pendet ab obiecto, sicut pondus suspendum in aère à manu tenentis; sicut lumen à sole, & sicut umbra à corpore; denique sine assiduo Dei influxu se in nihilum ruere.

Dixi, Coram Deo hanc considerationem faciendam; quia *ad illud lumen veritatis constructus homo, se ipsum & sine dissimulatione inspicit, & sine palpatione diuincat*, ut inquit D. Bernard. Sermone 42. in Cantica. Sicut, ut quis nauos omnes sui corporis perfectos habeat, se ipsum soli exponit, ut in eius lumine omnia detegantur.

Hac cognitione posita in intellectu, sequuntur in voluntate multi affectus & motus, qui sunt humilitatis actus & functiones. 48
Actus humilitatis.

Primo, Vilipensio & contemptus sui, per quem se, quoad ea quæ ex seipso habet, nihil æstimet.

Secundo, Reputat se omnibus Dei donis indignum, & ad omnia ineptum: idque sine falsitate, ut docet D. Thomas art. 6. ad 1. talis enim reuera est secun dum ea, quæ ex seipso habet.

Tertio,